

ما به قدرت آگاهی و آموزش باور داریم

نشریه انجمن همراهان بدون مرز

شماره پنج، بهمن ۱۴۰۰، فوریه ۲۰۲۲

با آموزش به کودکان بال پرواز بدهیم .

فهرست

سمن‌ها و ارتباط با اعضا

۳

جذب عضو اما همچنان به نیازی مداوم باقی می‌ماند، چرا که نیروهای فعلی ممکن است به دلایل متفاوت که پیشتر به آنها اشاره کردیم (سنگین شدن کار حرفه ای در بازه های خاص زمانی و یا مشغله های دیگر زندگی که همه مهمتر از فعالیتهای داوطلبانه تلقی می شوند)، از ادامه همکاری معذور باشند.

۴

آموزش همگانی در ایران

در اروپا در هر هزار نفر، یک نفر بی سواد است و در ایران در هر هزار نفر، یک نفر باسواد و این از بدی اصول تعلیم است.

۵

بودجه ی آموزش و پرورش و لزوم تقویت نهادهای خیریه-۲

شاخصهای کیفیت آموزش تنها محدود به محیط مدرسه و ساعات حضور در آن نمیشود، بلکه شرایط فیزیکی و روانی کودکان در ساعات پس از حضور در مدرسه تاثیر بسزایی در میزان یادگیری آنها ایفا می کند.

۶

چرا آموزش هنر و موسیقی؟

در صورتی که آموزش رسمی امکان برابری را برای همه کودکان در این زمینه فراهم نکند کودکان اقشار کم درآمد بیش از کودکان طبقه متوسط و بالا که امکانات بیشتری جهت استفاده از آموزش غیر رسمی و یادگیری هنرهای مختلف را دارند با محروم ماندن از هنر از مزایای آن نیز بی بهره می‌مانند.

۷

شهروند، حق شهروندی و آموزش

واژه شهروند که تا پیش از این بیشتر به عنوان صرفا عضوی از یک مجموعه ی انسانی (و نه به مفهوم واقعی جامعه!) نامیده می‌شد، نیاز به تغییر کارکرد داشت!

۸

تا کلاس ششم

بچه‌های افغانستان مدرسه رفتن را "خوش داشتند". مهم نبود که بعدش در خانه یا "دکان" بزرگترها "وظیفه" ای بگیرند و وقتی برای درس خواندن پیدا نکنند و شب که برسد چقدر "مانده" شده باشند. بچه‌ها مدرسه رفتن را خوش داشتند و فکر می‌کردند شاید آغازی باشد بر پایانی که منتظرش بودند و حتما به سختی‌هایش می‌آرزیدند.

۹

همراهان بدون مرز در سه ماهه ی چهارم ۲۰۲۱

در سه ماهی چهارم سال ۲۰۲۱ شاهد فعالیت‌ها و برنامه‌های متنوعی بودیم. انجمن با شرکت در برنامه givnig week شرکت گوگل، موفق به جذب همیاری برخی شرکت‌کنندگان این برنامه شد.

۱۲

بوم‌نقاشی

هیئت تحریریه: آصفه غدیری بیدهدی، شادان مظفری، حامد سقایی،

فهیمه ضیایی، مهسا رویین تن

و با تشکر از گروه عکاسی هنرمندان بلوچ، کارگروه مالی و طاهره گلستانی زاده

publication@rwb.charity

صاحب امتیاز: انجمن همراهان بدون مرز

مدیر مسئول: کارگروه تشکیلات انجمن همراهان بدون مرز

سر دبیر: ناصر پویافر

طراح جلد: رویا شمسی نژاد

ویراستار: مهرناز صالحیان

صفحه آرایی: کیانا خلیلی

pexels,2022

خیرین مواجه کرد. سوالات مطرح شده که از طریق شبکه‌های مجازی انجمن و وبسایت دریافت شدند به کمک مسئولین شبکه‌ها، روابط عمومی و بعضا دبیر کارگروه‌ها (در صورت سوالات تخصصی‌تر) پاسخ داده شد. به این منظور لیستی طبقه‌بندی شده از سوالات متداول خیرین فراهم شد و در اختیار مسئولین شبکه‌های اجتماعی قرار داده شد. مفتخریم که در سالی که گذشت، موفق شدیم به لطف اعتماد خیرین لبخندی بنشانیم بر لب کودکان سرزمینمان که به دلیل جبر روزگار شرایط سختی را می‌گذرانند.

در سال آینده، علاوه بر گزارش‌دهی طرح‌ها و کمپین‌ها، اخبار منظمی از فعالیت‌های در دست و آتی در اختیار اعضا قرار خواهیم داد.

کارگروه تشکیلات (زیرشاخه تولید محتوا و وبسایت) پذیرای چند نیروی جدید بودند. در کارگروه تشکیلات، اضافه شدن نیروهایی از کانادا، آلمان، سوئد و ژاپن، امکان تبلیغات گسترده‌تر در زمان کمپین‌ها را فراهم آورد. در زیرشاخه‌ی تولید محتوا و وبسایت هم به کمک نیروهای جدید، خروجی‌های خوبی به دست آمد؛ از جمله شروع فعالیت در شبکه لینکدین و برگزاری جلسات پرسش و پاسخ در شبکه کلاب هاوس که به جذب چند عضو علاقه‌مند منجر شد.

گزارش‌دهی منظم و دقیق یکی از اولیتهای همراهان بدون مرز از ابتدای تاسیس بوده است. خوشبختانه با گسترده شدن انجمن و اضافه شدن نیروهای داوطلب به ویژه در زیرشاخه‌های تولید محتوا و وبسایت در سال‌های اخیر، امکان انتشار بهتر، با کیفیت‌تر و دقیق‌تر گزارش‌ها فراهم آمده است. افزایش صددرصدی تعداد خیرین در سال ۲۰۲۱

سمن‌ها و ارتباط با اعضا

دبیر روابط عمومی

شقایق نظری

shaghayegh.naznari@rwb.charity

اعضای فعال سمن‌ها بدون تردید بزرگ‌ترین سرمایه‌های آن هستند. کار داوطلبانه به دلیل نداشتن ساختارهای مشخص که معمولا در فضاهای حرفه‌ای و غیرداوطلبانه یافت می‌شود (جلسات منظم روزانه یا هفتگی، وجود داشتن حقوق و مزایا، ارتباط مستقیم با ارباب رجوع) وظیفه‌شناسی و جدیتی گاه بیشتر می‌طلبد. اساس جذب نیروی جدید در فضای کاری، عموماً سابقه کاری و تحصیلی است اما در مورد سمن‌ها، گاه داشتن سابقه کار داوطلبانه برای عضو جدید با کار با کیفیت در سمن جدید هم‌معنی نیست. علت را شاید بتوان به اولویت پایین کار داوطلبانه در بین مشغله‌های دیگر زندگی و کار حرفه‌ای تعبیر کرد و با آشنا نبودن با اهمیت کار داوطلبانه از کودکی در جامعه ایران. علت هر چه که هست، پیدا کردن نیروی داوطلب را پیچیده می‌کند. البته نکته مثبتی هم وجود دارد: نیروهایی که حتی سابقه کار داوطلبانه ندارند، پتانسیل تبدیل شدن به نیروهای قوی و جدی را دارند. جذب عضو نیازی مداوم باقی می‌ماند، چرا که نیروهای فعلی ممکن است به دلایل متفاوت از جمله سنگین شدن کار حرفه‌ای در بازه‌های خاص زمانی و یا مشغله‌های دیگر زندگی که ارجح از فعالیت داوطلبانه تلقی می‌شوند، از ادامه همکاری معذور باشند.

در سال گذشته، عضوگیری را از طریق کارگروه جدیدالتاسیس روابط عمومی از سر گرفتیم تا هم باری از دوش دبیران کارگروه‌های دیگر برای پیدا کردن نیروی جدید برداشته شود و هم اطلاعات طبقه‌بندی شده و کاملی را در مورد ساختار و فعالیت‌های انجمن در اختیار نیروهای جدید قرار دهیم تا عضو علاقه‌مند بر اساس این اطلاعات همکاری با کارگروه مورد نظرش را شروع کند. نیروهای علاقه‌مند با پرکردن فرم همیاری در وبسایت انجمن شناسایی و براساس نیاز کارگروه‌ها و قابلیت‌های نیرو، به کارگروه‌ها ارجاع داده شدند. در سال گذشته کارگروه اجرایی (ایران) و

آموزش همگانی در ایران

ناصر پویافر

«در اروپا از هر هزار نفر، یک نفر بی سواد است و در ایران از هر هزار نفر، یک نفر باسواد و این از بدی اصول تعلیم است.»

این قسمتی از مقاله‌ای در روزنامه ثریا (چاپ عثمانی) بود که تأثیری عمیق بر میرزا حسن رشدیه گذاشت و مقصد سفرش را از نجف به بیروت تغییر داد. در سال ۱۲۵۹ به دارالمعلمین بیروت رفت و در اقامتی ۲ ساله، عربی و فرانسه و نیز شیوه‌های نو آموزش را فرا گرفت، سپس به استانبول رفت و از مدارس مدرن آنجا بازدید و الفبای صوتی را برای جایگزینی با روش کهنه‌ی آموزش در مدارس نو ابداع کرد. وی آموزش و پرورش مدرن را از نزدیک دید، تمام تلاش خود را به کار بست تا مدارس نوین را در ایران بنا کند.

در ابتدای دوره قاجار، آموزش در انحصار مکتب‌خانه‌ها، به روش سنتی خواندن و نوشتن علوم دینی و آموزش درس‌هایی در زمینه احکام و شریعت بود. امیرکبیر پس از سفر به روسیه، متوجه نیاز فوری کشور به مرکز آموزش عالی شد و از ابتدای صدارت خود، برای ایجاد چنین مرکزی تلاش کرد.

نظام نوین آموزشی در ایران، در واقع با افتتاح دارالفنون در سال ۱۲۳۰ خورشیدی شکل گرفت، الگوی این مدرسه از نظر ساخت، برنامه‌های درسی و مقررات آموزشی از کشورهای اروپایی، به ویژه

فرانسه، اقتباس شده بود اما در ابتدا ورود برای همگان به دارالفنون ممکن نبود. مدرسه دارالفنون، مدرسه تبریز، مکتب مشیریه، مدرسه همایونی و مدرسه نظامی تهران از جمله مدارس هستند که پیش از رشدیه در ایران باز شده بود و همه متعلق به خواص، یعنی محل تحصیل فرزندان اعیان و اشراف و سرشناسان دولتی بود و در حقیقت رشدیه بود

بیشتر بر اهمیت آموزش کودک است که نه تنها به عنوان یک حق بلکه وظیفه‌ی خانواده، دولت و جامعه است که باید شرایط رشد اجتماعی و یادگیری مهارت های مورد نیاز کودک جهت ارتقای زندگی وی و جامعه را فراهم آورند.

با توجه به نقش آموزش در یادگیری مهارت، دانش، هنجارها و ناهنجارها و استقلال فردی، انجمن همراهان بدون مرز عمده‌ی فعالیت های خود را حول این مهم شکل داده است تا با یاری شما عزیزان شرایطی فراهم شود تا در وهله‌ی اول کودکان بیشتری از حق آموزش برخوردار شوند و در بلندمدت نیز جامعه از توانمندی ایشان بهره‌مند شود.

که در ابتدا نخستین مدرسه نوین ایران را در محله ششگلان تبریز و به دنبال آن پنج مدرسه دیگر را در تبریز و مشهد برای عامه مردم تأسیس کرد. البته تأسیس و گسترش مدارس جدید با مخالفت‌های بسیاری از سوی برخی درباریان و تندروها روبرو بود ولی با تلاش رشدیه و حمایت روشنفکران و برخی سیاستمداران، مدارس نوین در شهرهای مختلف برقرار شد و پس از آن در دوره‌های مختلف تغییراتی داشته تا به شکل امروزی درآمده است. بررسی فلسفه و هدف آموزش، نقاط ضعف و قوت سیستم‌های آموزشی گوناگون، بسیار گسترده و پیچیده‌تر از آن است که در این مقاله به آن پرداخته شود. تمرکز ما ب

شبهه رشد - مجله دیجیتال رشد آموزش تاریخ. 2022. مجله دیجیتال رشد آموزش تاریخ - محتوای مجله. 1.

[online] Available at: <<https://mag.roshd.ir/tarikh/Articles/>> [Accessed 16 February 2022].

2.2022. [online] Available at: <<https://www.irna.ir/news/>> [Accessed 16 February 2022].

3.Noormags.ir. 2022. شماره 3 - 1388 - پیام بهارستان دوره دوم، بهار 1388 - شماره 3. [online] Available at: <<https://www.noormags.ir/view/en/magazine/number/30604>> [Accessed 17 February 2022].

بودجه‌ی آموزش و پرورش و لزوم تقویت نهادهای خیریه-۲

فهمیه ضیایی

در شماره‌ی پیشین به پایین بودن سرانه‌ی بودجه‌ی آموزش و پرورش برای دانش‌آموزان ایرانی پرداختیم و ضرورت شکل‌گیری نهادهای خیریه که به موازات آموزش و پرورش در ارتقاء کیفیت آموزشی تلاش کنند را شرح دادیم. در این شماره به چگونگی نهادسازی موثر در بهبود سیستم‌های آموزشی و راهکارهای کارآمدسازی این نهادها خواهیم پرداخت.

در ابتدا به شرح روش‌های ارزیابی کیفی نهاد غیردولتی-غیرانتفاعی آموزشی کارآمد اشاره خواهیم کرد؛ از مهم‌ترین ویژگی‌های یک نهاد آموزشی کارآمد، کیفیت بالای آموزش آن است. اساساً نهادهای خیریه در مناطقی از جغرافیای هر کشور تاسیس می‌شوند که سهم کمتری در کیفیت آموزش دارند. بنابراین برای ارزیابی میزان موفقیت هر نهاد در ابتدا باید به نقش آن نهاد در ارتقاء کیفیت دانش‌آموزان منطقه‌ی مورد نظر پرداخت.

شاخصه‌های کیفیت‌سنجی یک نهاد آموزشی عبارتند از:

فرایند یاددهی-یادگیری دانش‌آموزان، معلمان و دست‌اندرکاران آموزشی:

آموزش و پرورش سیستمی یکپارچه است که اجزای آن در ارتباط با یکدیگر معنا و مفهوم می‌ابند، نه مجزا از هم و غیر ساخت‌یافته. این شاخصه به جای تمرکز بر معدل و نمرات دانش‌آموزان در پایان سال تحصیلی، بر کل فرایند سیستم آموزشی و زنجیره‌ی عرضه‌ی خدمات آموزشی در طی سال تحصیلی نظارت می‌کند. روشی که با پیدا کردن گلوگاه‌های مسدودکننده‌ی جریان صحیح آموزش و پرورش کودکان، راه را برای هرچه بهینه‌تر کردن آموزش ایشان هموار می‌کند.

تمرکز بر استعدادیابی بر مبنای هوش چندگانه:

«هوارد گارنر» در رابطه با هوش چندگانه می‌گوید: مردم ذاتاً دارای هر دو زمینه ضعف و قوت هستند. استعداد و توانایی موجود در آنان، صرفاً در زمینه

بعد از استعدادیابی کودکان، نوبت به فراهم ساختن امکانات و بستر مناسب برای رشد توانمندی‌های آنان می‌رسد.

توجه به کلیت وضعیت دانش‌آموزان:

آنچه که در مناطق کمتر برخوردار به لحاظ اقتصادی مشهود است، ناتوانی خانواده دانش‌آموزان در فراهم کردن ابتدایی‌ترین نیازهای فرزندانشان نظیر خوراک، پوشاک و ایجاد امنیت روانی است. شاخص‌های کیفیت آموزش تنها محدود به محیط مدرسه و ساعات حضور در آن نمی‌شود، بلکه شرایط فیزیکی و روانی کودکان در ساعات پس از حضور در مدرسه تاثیر بسزایی در میزان یادگیری آنها ایفا می‌کند. بنابراین توجه به معیشت آنان، سلامت جسم و روان کودکان (که اغلب در معرض مخاطرات جدی قرار دارد) و تلاش برای بهبود آن به ارتقاء کیفیت آموزش کودکان می‌انجامد.

در شماره‌های آینده به بررسی دیگر روش‌های ارزیابی نهادهای خیریه و اجتماعی خواهیم پرداخت.

برنامه درسی، زبان و اعداد و ارقام ریاضی (که هدف اصلی بسیاری از آموزش‌ها، ارزشیابی‌ها و گزارش‌هاست) متمرکز نمی‌شود، بلکه این توانایی‌ها از طریق پنج روش شناختی دیگر در زمینه رشد بررسی می‌شوند. این روش‌ها عبارتند از: شناخت اعمال حرکتی بدن، شناخت امکانات مکانی، موسیقی‌شناسی، شناخت عوامل درون فردی و بین فردی.

نظریه «گاردنر» در عین سادگی، به این فرض بنیادین اشاره دارد که کودکان با یکدیگر متفاوتند و بیش از آنچه تاکنون در مورد آنها تصور می‌شد، قابلیت و توانایی دارند.

آنچه که در مناطق کمتر برخوردار بسیار مشاهده می‌شود این است که کودکان ساکن در این مناطق به ندرت در کل زندگی خود این فرصت را پیدا می‌کنند که از مشاوره‌ی افراد کارداران در حوزه استعدادیابی بهره‌مند شوند. حال آنکه در میان آنان استعدادها و نبوغ‌های چشمگیر بسیاری وجود دارد که در صورت شناسایی می‌تواند در تغییر مسیر زندگی این کودکان و بهبود آن بیش از حد تصور موثر باشد.

چرا آموزش هنر و موسیقی؟

مهسا روبین تن

- ۲- هنر با افزایش خلاقیت کودکان سبب بروز نوآوری های علمی در آنها نیز می شود.
- ۳- آموزش هنر و موسیقی با افزایش انگیزه بچه ها و مشارکت آنان در مدرسه شانس موفقیت تحصیلی شان را افزایش می دهد.
- ۴- یادگیری موسیقی و حتی گوش دادن به موسیقی نه تنها در کودکان، بلکه در بزرگسالان نیز به تقویت حافظه منجر می گردد.
- ۵- گروه های موسیقی یا سایر گروه های هنری، به

- اندازه ی ورزش های گروهی می توانند مهارت های اجتماعی کودکان را تقویت کنند.
- ۶- یادگیری هنر و موسیقی در خردسالی به تقویت مهارت های زبانی کودک کمک چشمگیری می کند.
- ۷- آموزش مهارت های هنر و موسیقی در خردسالی تفکر انتقادی و حل مساله را در کودکان افزایش می دهند.

- ۸- تحقیقات نشان داده بازخوردهایی که کودکان در گروه های هنری از یکدیگر دریافت می کنند باعث افزایش اعتماد به نفس آنان می شود.
- ۹- یادگیری در مورد هنر و موسیقی سایر فرهنگ ها به کودکان کمک می کند تا با سایر فرهنگ ها و انسان ها ارتباط بهتری برقرار کنند.
- ۱۰- هنر یادگیری مفاهیم انتزاعی و دشوار را آسان می کند.

به طور کلی، هنر با تاثیر بر جهان بینی افراد در پرورش نقشی کلیدی ایفا می نماید. باید در نظر داشت در آموزش هنر نیز مانند آموزش علوم مختلف شیوه ی آموزش، توانایی معلم، امکانات و خانواده نقش بسزایی در میزان اثرگذاری آن بر عهده دارند. به علاوه، لازم است فرصت تجربه هنرهای مختلف در اختیار کودک قرار گیرد تا در زمان کافی علاقه و توانایی های او بروز نمایند.

در مدارس ایران آموزش رسمی همگانی هنر به آموزش نقاشی در دبستان و آموزش طراحی و خطاطی در مقطع راهنمایی محدود شده است. وجود این درس خود نشان از آگاهی مسئولین آموزش و پرورش در کشورمان نسبت به اهمیت آموزش هنر به کودکان دارد. اما متأسفانه این درس اغلب به دلیل شیوه سنتی آموزش، نداشتن معلمان مرتبط و نادیده گرفتن اهمیت نقاشی و خطاطی در مقایسه با سایر دروس از طرف مدرسه و خانواده

ناکارآمد است. همچنین در طرح این درس تلاشی برای آموزش سایر انواع هنر نشده است. موسیقی یکی از مهم ترین هنرهایی است که آموزش آن در مدارس ما نادیده گرفته شده است. وقتی از آموزش هنر صحبت می شود علاوه بر آموزش موسیقی و نقاشی، مجسمه سازی، رقص، تئاتر، مثبت کاری و ... نیز در نظر گرفته می شوند.

در ایران آموزش بیشتر هنرها از جمله موسیقی به صورت غیررسمی و خارج از مدرسه دنبال می شود و به همین دلیل آمار دقیقی از آن در دست نیست. در صورتی که آموزش رسمی امکان برابری را برای همه کودکان در این زمینه فراهم نکند کودکان اقلشار کم درآمد بیش از کودکان طبقه متوسط و بالا که امکانات بیشتری جهت استفاده از آموزش غیررسمی و یادگیری هنرهای مختلف را دارند با محروم ماندن از هنر از مزایای آن نیز بی بهره می مانند.

تا امروز در دنیا تحقیقات متعددی در زمینه تاثیر آموزش انواع هنر به ویژه نقاشی و موسیقی بر کودکان صورت گرفته که همگی بر فواید و اهمیت این موضوع تاکید دارند. در این یادداشت به طور خلاصه به تعدادی از آنها پرداخته می شود:

۱- آموزش هنر و موسیقی به تقویت مغز کودکان و نوجوانان منجر می شود. این امر زمینه یادگیری بهتر علوم دیگر مثل ریاضی را برای آنان فراهم می نماید.

شهروند، حق شهروندی و آموزش

حامد سقایی

عکس: محسن هیبتیان

زندگی خود است و برای حق آزادی، حق مشارکت، حق انتخاب و... تلاش خواهند کرد.

اما راه رسیدن به این جامعه و چنین شهروندان دغدغه‌مندی چیست؟ راه حل را ماده‌ی ۶۲ اعلامیه جهانی حقوق بشر ارائه می‌دهد که برخورداری از آموزش و پرورش را در جهت رشد شخصیت انسانی، حقی همگانی می‌داند و برقراری آموزش و پرورش رایگان را در حد تعلیمات ابتدایی خواستار است. به بیانی دیگر، راه تشکیل چنین جامعه‌ای را نه صرفاً اقدامی دستوری می‌داند که پیش‌فرضی برای آن تعیین می‌کند و آن دفاع از حق آموزش و پرورش همه‌ی آحاد جامعه است. آنگونه که هر عضو جامعه از درون، خود را مسئول نسبت به احقاق حقوق خود و یکایک شهروندان جامعه بداند و این به دست نخواهد آمد، جز آموزش.

به کلامی ساده‌تر می‌توان گفت که از جامعه‌ای می‌توان انتظار روند بهبودی اجتماعی داشت که علاوه بر دولت و حاکمان جامعه که وظیفه‌ی تامین حقوق آموزشی کودکان را دارند، هرکدام از شهروندان جامعه نسبت به کودکان اجتماع خویش احساس مسئولیت کنند و برای برقراری این حق طبیعی دست در دست هم دهند و با جدیت تلاش نمایند؛ و این یعنی هر کدام از ما!

قالب نام شهروند به جریان فکری متفکران بیش از پیش راه یافت.

واژه‌ی شهروند که تا پیش از این بیشتر به عنوان صرفاً عضوی از یک مجموعه‌ی انسانی (و نه به مفهوم واقعی جامعه!) نامیده می‌شد، نیاز به تغییر کارکرد داشت! اگر تا آن زمان شهروند را کسی می‌نامیدند که در این مجموعه زاده می‌شود، طبق قوانین حاکم زندگی می‌کند تا به پایان زنده بودنش برسد، اگر "شهروند خوب" آن بود که بیش از بقیه بله قربان‌گوی صاحب قدرت خویش بود، اکنون برایش حق و حقوق مطرح می‌شد و حق‌خواهی را در صدر خواسته‌های خود از محیط می‌دانست.

انسان آن زمان اینک با ماده‌ی ۵۵ منشور سازمان ملل متحد آشنا شده بود که احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی را مبنای تحقق صلح و امنیت در جهان می‌دانست. برای رسیدن به این هدف نیازمند به نه تنها مجموعه افرادی که در کنار هم زنده‌اند است، بلکه نیاز اساسی به جامعه‌ای دارد که تک تک اعضای آن جامعه نسبت به حقوق، تکالیف و مسئولیت‌های خود، برای رسیدن به اهدافش دغدغه‌مند باشند. به این نتیجه رسید که افراد متعهد، مسئول و آگاه خواهند توانست نظامی عادل و قانونمند را بر جامعه خویش حکمران کنند.

در این جامعه هر انسان تبدیل به فردی مستقل خواهد شد که دارای حس مسئولیت نسبت به محیط

دنیا در حالی دو دهه از هزاره‌ی سوم میلادی را سپری می‌کند که همچنان بی‌عدالتی، ظلم، عدم دستیابی به صلح پایدار، پایمال شدن حقوق، عدم یکسان‌نگری اқشار به امکانات جامعه و... از اساسی‌ترین معضلات آن است.

در میانه‌ی قرن پیشین با تشکیل سازمان ملل و تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر، بارقه امید در دل‌های عدالت‌خواهان جهان جوانه زد که نوید رسیدن به صلح و امنیت پایدار در نظام جهانی را می‌داد. اما چندی نگذشت که بحران‌ها و سنگ اندازی‌های پیاپی از جانب صاحبان قدرت و ثروت، این علامت سوال اساسی را به اذهان متبادر نمود که آیا رسیدن به چنین جهانی شدنی است یا صرفاً مجموعه‌ای از فرمان‌هایی است که قابلیت اجرا ندارد؟! آیا اصحاب قدرت در نهایت حاضر خواهند شد مردم عادی را صاحب اختیار جامعه بدانند و قدرت تصمیم‌گیری اصلی را از آن مردم بدانند؟!

گذشت زمان و اصرار بر پیگیری حقوق مطرح شده در بیانیه حقوق بشر، در کنار جانفشانی و از خودگذشتگی معتقدان به درستی مسیر نشان داد که بله، شدنی است هرچند که مسیری صعب‌العبور در راه است. برای مثال زنان، به عنوان نیمی از جامعه که قرن‌ها در زیر سیطره‌ی حکومت‌های مردانه چه در اجتماع و چه در خانواده حبس شده بودند، توانستند هم‌ردیف مردان، حق رای به دست آورند و خود به عنوان شخصیتی هم‌تراز با مردان در حق سرنوشت خویش سهیم باشند.

در این مسیر اما آنچه که برهمگان مبرهن گردید این بود که جامعه برای رسیدن به حق خویش، خود باید دست به کار شود. اجتماعی می‌تواند به اهداف والای انسانی برسد که تک تک اعضای جامعه، نسبت به آنچه در حال وقوع و شکل‌گیری است، دغدغه و واکنش داشته باشند. اینست که مفهومی جدید در

تا کلاس ششم

آصفه غدیری بیدهدنی

تابستانی که مسافر کابل بودم، "بچک" مدرسه‌ای‌ها را می‌دیدم که روزها در "سَرک" راه "مکتب" و "لیسه" تا "خانه" را می‌رفتند. "پُرسان" که کردم فهمیدم مدرسه‌های افغانستان، سه ماه زمستان را تعطیل‌اند. نه که سوز سرمای آنجا آنقدرها باشد، ولی برای آن‌هایی که پدرشان "موتور" (ماشین) یا فرصت رسانیدنشان را نداشت، برای آن کوچه‌هایی که اتوبوس و مترو درش نبود، برای کسانی که کفش و لباس مناسب نداشتند و کلاس‌هایی که احتمالا بخاری‌ای گرمشان نمی‌کرد این بهترین راه حل بود.

از نگاه من ولی، فصلش فرقی نمی‌کرد، رفتن به مدرسه آنجا هیچ ساده نبود. اما شوقی در چشمان این بچه‌ها می‌دیدم که نه نبودن چیزهایی که باید خاموش می‌کرد و نه انفجارهای گاه و بیگاه که مدرسه‌ها را، خصوصا آن‌ها که دخترکان دانش‌آموزش بودند هدف می‌گرفتند.

بچه‌های افغانستان مدرسه رفتن را "خوش داشتند". مهم نبود که بعدش در خانه یا "دکان" بزرگترها "وظیفه" ای بگیرند و وقتی برای درس خواندن پیدا نکنند و شب که برسد چقدر "مانده" شده باشند. بچه‌ها مدرسه رفتن را خوش داشتند و فکر می‌کردند شاید آغازی باشد بر پاپانی که منتظرش بودند و حتما به سختی‌هایش می‌آزارد.

تا آن روز که شبیه هر روز دیگری بود. باید تعجب می‌کردیم که چطور به چند ماه فقط، جمهوری افغانستان به امارت اسلامی تبدیل شد. اما دیگر بازی را حفظ بودیم و عجیب نبود که چطور آن همه که سال‌ها ریسیده بودند باز پنبه و همه چیز دوباره عوض شد...

حالا درس خواندن برای دختران، طبق قانون فقط تا سال ششم ممکن است. سال ششمی‌ها باید حدودا یازده-دوازده ساله باشند. احتمالا هنوز بازی و نقاشی می‌کنند. دوست‌های تازه در مکتب پیدا می‌کنند.

شاید یواشکی سر کلاس، برای هم نامه بنویسند و در راه خانه دست هم را گرفته، بلند بلند شعر بخوانند. سال ششمی‌ها نه طالبان را درست می‌شناسند و نه می‌دانند که آمریکا دقیقا کجای نقشه‌ی جغرافیاست. فقط یک روز می‌فهمند که دیگر لازم نیست آن مقنعه‌ی سفید را "شُسته" کنند، که قرار نیست مدرسه بروند.

نمی‌دانم مادر جان و پدر جانشان، -آنطوری که خود افغان‌ها صدایشان می‌زنند- چه برایشان خواهند گفت؟ که "دلت جمع باشد بچک"، آخرش "جور می‌شود"؟ یک روزی شاید مکتب باز شد و تو که دیگر دوازده ساله نیستی و نمی‌دانم چند سال داری آن وقت، کلاس ششم را از سر می‌گیری؟ غصه نخور، بلاخره یک‌طوری پشت آن میز و نیمکت کوچولو جا می‌شوی؟ نترس، شاید این بار سر هر میز به جای چند نفر، فقط یک نفر را نشانند؟

یا می‌گردند دنبال راهی که گلوله‌ها را دور زده و مرزهایی را رد کرده، حتی به هواپیمایی که می‌رود چنگ بزنند که برسند جایی که کلاس ششمی بودن جرم نباشد؟

نمی‌دانم من اگر بودم به بچک دوازده ساله‌ام چه می‌گفتم؟

برای همین سراغ فاطمه رفتم. دوستی که در مزارشریف به قول افغان‌ها "پیدا" (متولد) شده، در ایران "ماستری" (کارشناسی ارشد) روانشناسی خوانده، در "پوهنتون" (دانشگاه) تعلیم و تربیت شهید استاد رتانی کابل استاد و مشاور روانی زنان و دانشجویان در دفاتر بین المللی بوده. فاطمه به

هر فرصتی برای مهاجرت نه گفته بود که در وطنش بماند و فکرش را نمی‌کرد روزی به ناچار از میان آتش و خون خودش را تا فرودگاه رسانده و آنجا، انفجار ورودی پروازش را طوری نابود کرده باشد که سر از هواپیمایی دیگر و به مقصد دیگری درآورد.

فاطمه که سرنوشت حالا به آلمانش رسانده، به عنوان زنی فعال در حوزه‌های اجتماعی و حقوق بشری (که پس از گروه‌های نظامی در معرض بیشترین خطر از سوی طالبان قرار دارند) چاره‌ای جز ترک کشورش نداشت؛ و چه کسی بهتر از او برای حرف زدن درباره ی آینده‌ی دختران افغانستان؟

ممنوعیت تحصیل که اولین باری نیست برای این دختران اعمال شده، فاطمه را یاد سال‌های دور نوجوانی‌اش می‌اندازد. وقتی مهاجری در ایران بود و دوران دبیرستانش مصادف با وقتی شد که در نتیجه‌ی تصویب قانونی، کودکان افغان از درس خواندن در مدارس ایران منع شدند.

فاطمه عواقب این اتفاق را به خوبی به خاطر دارد: در ذهن اغلب خانواده‌های افغان، دختر یا به مکتب می‌رود یا به خانه‌ی شوهر. نه گزینه‌ی دیگری بود و نه صبری که سال‌های بلاتکلیفی را تاب بیاورد به امید روزی که شاید قانون عوض شده و زندگی سر سازگاری بگذارد.

این بار هم، نتیجه‌ی این قانون در اغلب موارد جز ترک تحصیل دائمی و کودک‌همسری، چیز دیگری نمی‌تواند باشد...

همراهان بدون مرز در سه ماهه‌ی چهارم ۲۰۲۱

• هزینه‌های درمان و کمک هزینه تحصیلی فرزندان خانواده ۵ نفره، آبان ۱۴۰۰، ۲۱/۶ میلیون تومان

• خرید بسته‌های اقلام ضروری مصرفی برای ۲۴ نفر، ۹/۵ میلیون تومان

• اهدای بسته‌های یلدا شامل آجیل، پشمک، شکلات، میوه برای ۴۰۰ دانش آموز برای شب یلدا، ۱۰۰ میلیون تومان

• بازسازی مرکز آموزشی با همکاری گروه کیانا برای ۲۰۰ دانش آموز، ۵۰ میلیون تومان

• تامین هزینه سرویس ۱۰ دانش آموزان به مدت ۹ ماه، ۱۸ میلیون تومان

با حمایت‌های شما همراهان گرامی و تلاش کارگروه‌های مختلف انجمن در سال ۱۴۰۰ تا کنون ۳۰۸۹ نفر در قالب ۲۶ طرح موردی و ماهیانه مورد حمایت انجمن قرار گرفته‌اند.

شکل شماره ۱

در این سلسله گزارش‌ها به طور خلاصه روند اجرای طرح‌های مصوب انجمن، میزان همیاری‌ها و وضعیت کلی انجمن در سه ماهه‌ی گذشته‌ی میلادی را به اطلاع خوانندگان عزیز می‌رسانیم. امید است که این گزارش‌ها به شفافیت بیشتر عملکرد انجمن منجر شود و همراهان عزیز را بیش از پیش از اخبار، روند و رویکرد انجمن آگاه سازد. این گزارش، خلاصه‌ای از آنچه در سه ماهه گذشته انجام شده، می‌باشد و جزئیات دقیق هر طرح، از طریق وبسایت و شبکه‌های مجازی انجمن منتشر می‌شوند و همراهان عزیز می‌توانند با مراجعه به وبسایت، از تمامی اخبار و فعالیت‌های انجمن آگاه شوند. همچنین، امکان همیاری مالی منظم و موردی، از طریق درگاه اینترنتی فراهم است و همراهان می‌توانند با اطمینان و به راحتی به‌طور آنلاین، همیاری مالی داشته باشند.

<https://rwb.charity/general-donation-form/>

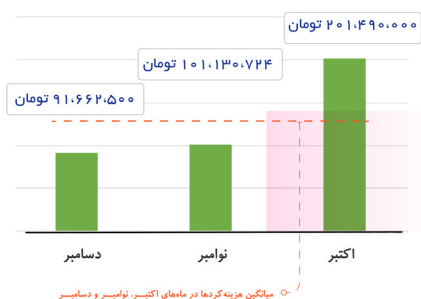
در سه ماهه‌ی چهارم سال ۲۰۲۱، شاهد فعالیت‌ها و برنامه‌های متنوعی بودیم. انجمن با معرفی برنامه خود در givinig week شرکت گوگل، موفق به تامین هزینه‌های تکمیل مدرسه‌ای نیمه کاره در استان کرمانشاه شد. همچنین جلسه‌ی کادر اجرایی انجمن برگزار شد که در آن هیئت رئیسه ضمن ارایه‌ی گزارش، به تبادل نظر و پیشنهاد با اعضای اجرایی انجمن پرداخت. در این مدت بررسی‌ها و گفتگوها پیرامون طرح عیدانه ۱۴۰۱ نیز آغاز شد. طرح‌های تصویب و اجرا شده‌ی انجمن در سه ماهه‌ی چهارم سال ۲۰۲۱ به شرح ذیل هستند.

• حمایت ماهیانه از انجمن مهر غریب بروجرد به مدت یک سال، ۶۰ میلیون تومان

• تامین هزینه‌ی رهن منزل برای خانواده‌ی ۴ نفره، ۱۲ میلیون تومان

• خرید کتاب و برگزاری کلاس کنکور برای ۲۰ دانش آموز، ۳۲/۵ میلیون تومان

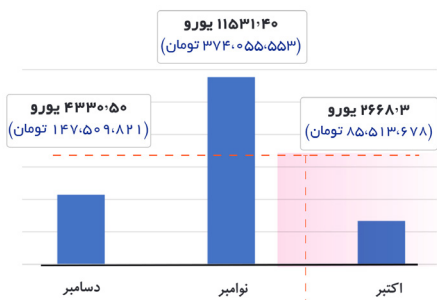
یاری‌رسانی‌های انجمن

میانگین هزینه‌کردها در ماه‌های اکتبر، نوامبر و دسامبر

شکل‌های شماره ۱ و ۲ نشان داده شده است. تمامی همیاری‌های مالی انجمن از طریق وبسایت انجمن صورت می‌گیرد.

کمک‌های واریز شده به حساب‌های انجمن

میانگین درآمد‌ها در ماه‌های اکتبر، نوامبر و دسامبر

* معادل ریالی با ضریب تبدیل در زمان واریز کمک‌ها محاسبه شده است.

شکل شماره ۲

کارگروه مالی انجمن همراهان بدون مرز هر سه ماه، گزارشی دقیق و شفاف از میزان درآمدهای انجمن، هزینه‌های جاری انجمن، یاری‌رسانی‌های انجمن به طرح‌های مصوب و اجرا شده ارائه می‌دهد. هریک از اعضا می‌توانند سوالات و ابهامات خود را با دبیر کارگروه و یا بازرس انجمن مطرح نمایند. لازم به ذکر است که انجمن از تمامی همراهان خود تقاضا دارد که طرح‌ها و فعالیت‌های انجمن را از طریق مشارکت‌های ماهیانه و منظم همراهی کنند. کمک‌های منظم ماهانه، به انجمن امکان اختصاص منظم منابع مالی را برای طرح‌هایی مانند بورسیه‌ی تحصیلی دانش‌آموزان پرتلاش فراهم می‌کند. با اطلاع‌رسانی‌های انجمن پیرامون اهمیت همیاری ماهانه و نیز حمایت همراهان عزیز، تعداد همراهان منظم انجمن به ۶۶ نفر افزایش یافت و امید است که با توجه به طرح‌ها و چشم‌انداز انجمن، این تعداد همچنان افزایش یابد.

مجموع همیاری‌ها به انجمن در این مدت معادل ۱۸۵۳۰/۲ یورو بوده است که با جزئیات بیشتر در

خلاصه آمار این دوره

✓ حساب‌های ارزی و ریالی انجمن واریز شد **۶۰۷،۰۷۹،۰۵۳** تومان توسط خیرین به

✓ ها اختصاص یافت **۳۹۴،۲۸۳،۲۲۴** تومان به اجرای طرح

✓ درآمدها) صرف هزینه‌های اجرایی شد **۲۱،۶۶۳،۲۶۱** تومان (حدود ۳ درصد

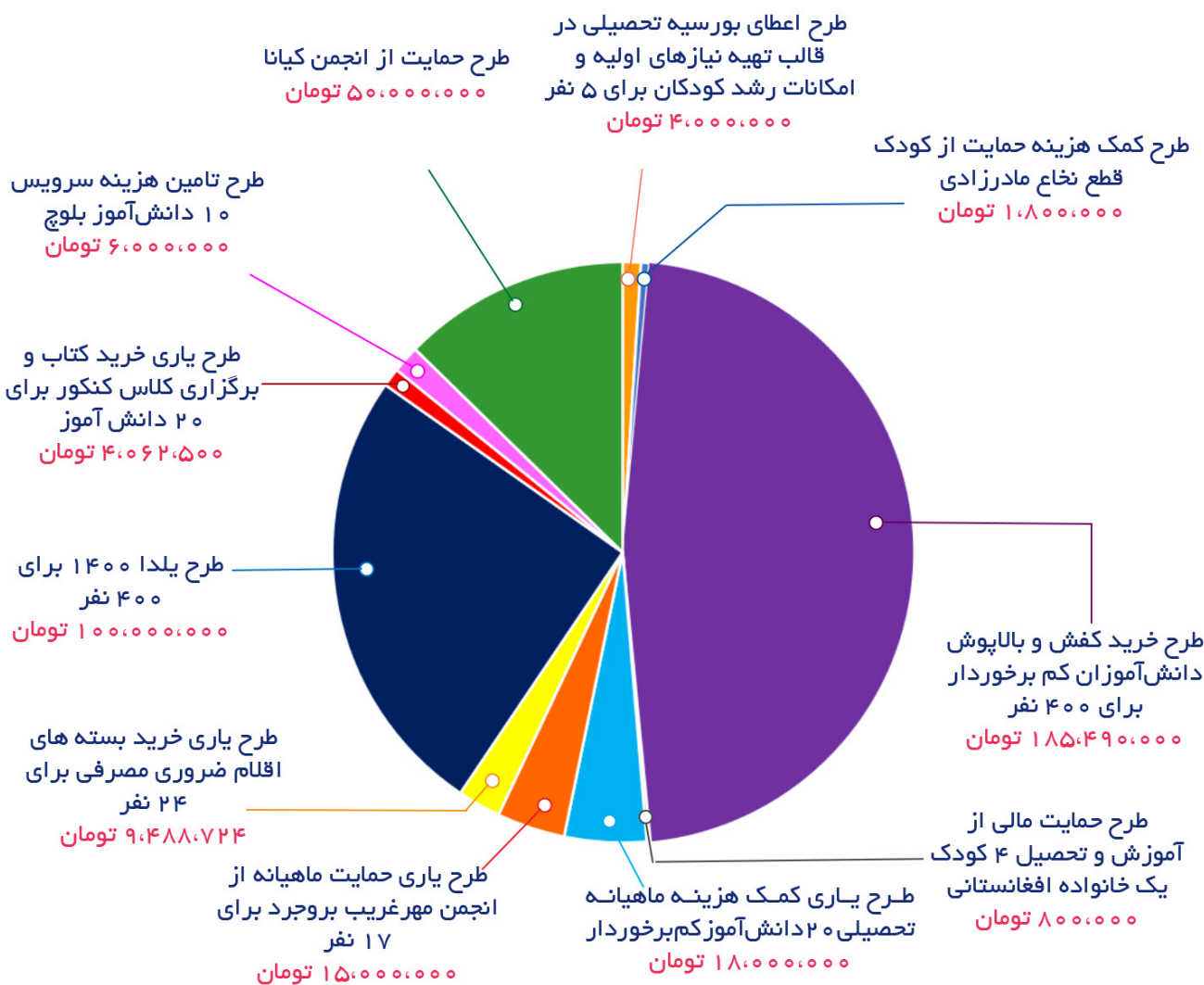
همیاری‌های انجمن در بخش‌های مختلف با توجه به اهداف تعریف شده‌ی انجمن، به همراه بودجه‌ی در نظر گرفته شده، در شکل‌های ۳ و ۴ قابل مشاهده است. لازم به یادآوری است که جزئیات تصویب و اجرای همه‌ی طرح‌ها در گزارش اختصاصی هر طرح و نیز گزارش مالی، به طور جداگانه در اختیار اعضا قرار می‌گیرد.

شکل شماره ۳

شکل شماره ۴

طرح‌های اجرا شده

بر این باوریم که وظیفه‌ی انسانی هر یک از ما ایجاب می‌کند که با هدف ارتقای آگاهی جمعی آینده‌سازان کشورمان، در کنار هم بسترهایی با ثبات برای آموزش و تحصیل فرزندان ایران فراهم آوریم. ما به قدم‌های کوچکمان امید داریم تا با همراهی شما عزیزان، هر چه بیشتر در راستای عدالت آموزشی و فراهم نمودن امکان تحصیل برای دانش آموزان قدم برداریم.

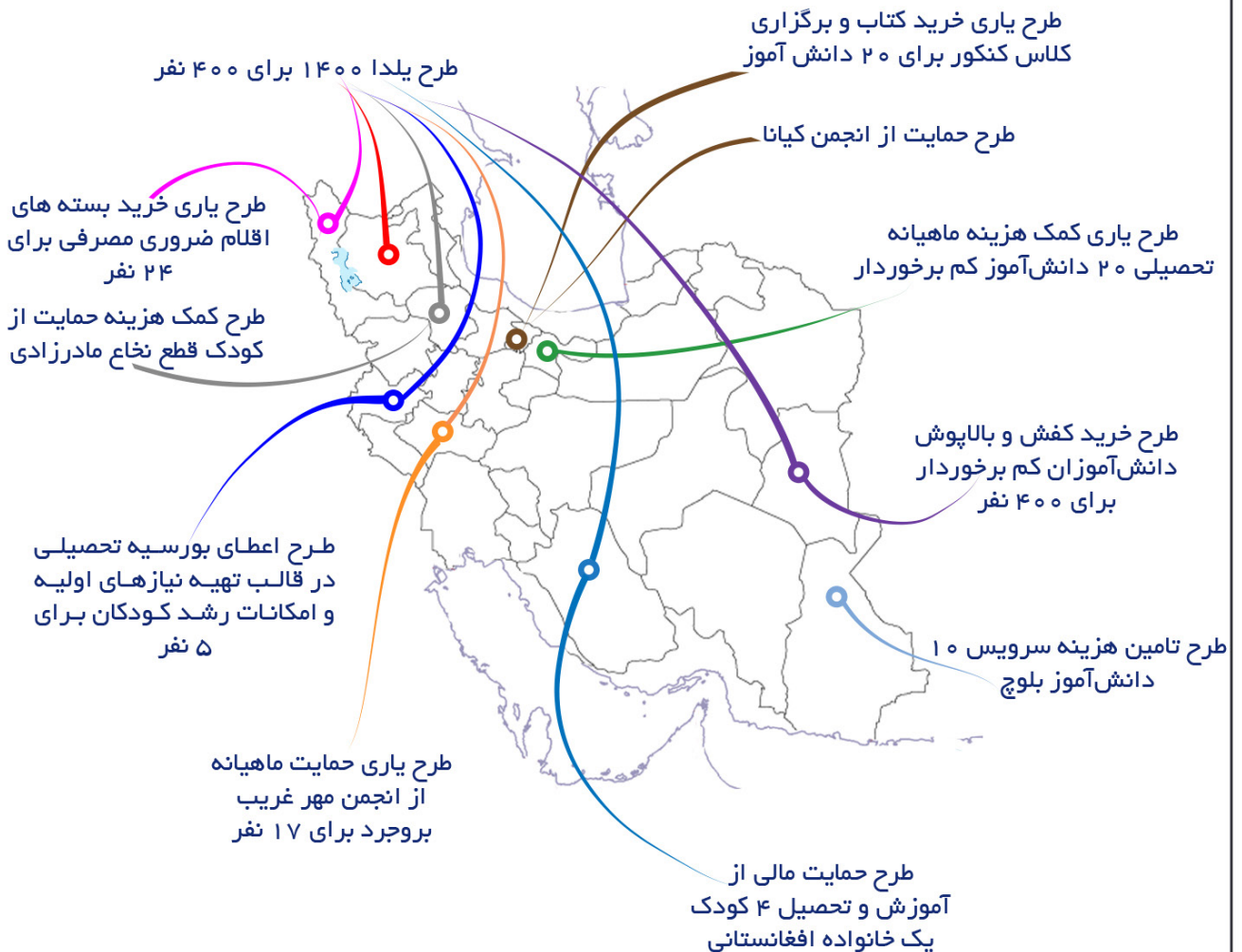
تلاش انجمن شناسایی افراد کم‌برخوردار توسط رابطین معتمد، فراهم آوردن امکانات و تسهیلات در حد توان مجموعه و در عین حال حفظ کرامت انسانی تمام افراد است. در هیچ یک از گزارش‌هایی که برای اعضای انجمن و نیز در صفحات مجازی انجمن منتشر می‌شود، تصویر، نام و مشخصات فرد کم‌برخوردار گفته نمی‌شود. به امید آنکه تمام کودکان از حق تحصیل برخوردار باشند و همه‌ی انسان‌ها، فارغ از مرز و نژاد از حداقل‌های رفاهی زندگی روزمره برخوردار باشند.

همراهان بدون مرز همواره بر این تلاشند که در گستره‌ی جغرافیایی حداکثری، یاری‌رسانی‌های خود را انجام دهند. رویکرد و عقیده‌ی ما، یاری‌رسانی فارغ از مرزهای جغرافیایی است. در شکل شماره ۵ گستره‌ی جغرافیایی کمک‌های مالی همراهان بدون مرز در سه ماهه‌ی سوم سال ۲۰۲۱ قابل مشاهده است.

شکل شماره ۵

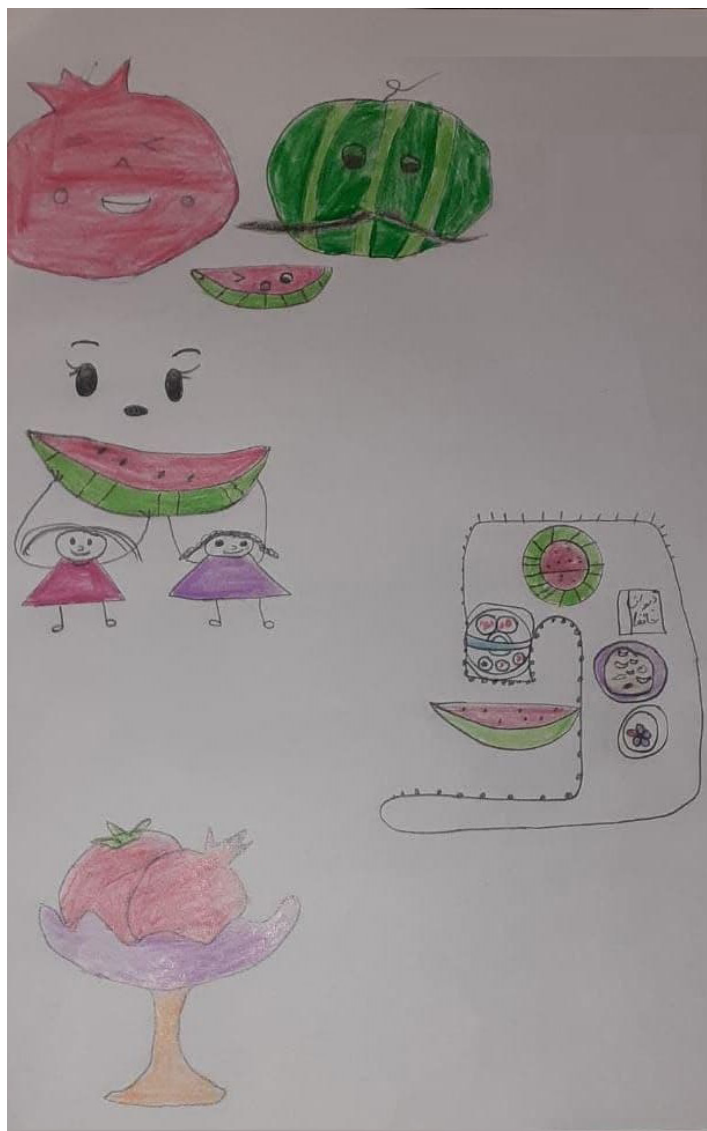

پراکندگی جغرافیایی طرح‌ها

بوم نقاشی

نگاره هایی از زهرا، یسنا، محمد،
ابوالفضل، محمد، امیرمهدی عزیز برای
انجمن همراهان بدون مرز.

همراه بدون مرز باشیم...